

From: Hannu Urjanheimo <hannu@ilonakoti.fi>
Sent: 25. syyskuuta 2020 15:50
To: STM Kirjaamo
Subject: Asianumero: VN/8871/2019.

Vapaamuotoinen lausunto sote-maakunta lakiesitykseen

Yleistä:

katsomme tätä asiaa pitkälti yrittäjän näkökulmasta. Uskon sen olevan kuitenkin kaikkia osapuolia hyödyttävä, koska mielestäni julkista tuotantoa ja rakennetta ei pidä missään nimessä enää paisuttaa. Tarvittaisiin niin isoja rakenteellisia muutoksia julkiselle tuotannolle, etteivät ne menisi missään poliittisessa päätöksenteossa läpi. Poliitikot ja viranhaltijat ehkä vielä asian ymmärtäisivät, mutta paine ay-puolelta olisi niin kova, ettei ratkaisuun päästäisi.

Ylipäätään tämä nyt valmisteilla oleva sote on hyvin pitkälle ideologinen. Painotus on erittäin vahvasti julkisen toiminnan kannalla. Lisäksi valtion kontrolli on erittäin voimakas, jos tämä menee läpi. Saadaan maakunnat, joita valtio johtaa. Olisiko puhuttava Valtiojohtoisista maakunnista eikä sote maakunnista.

Sitten varsinaisiin kommentteihin.

- Palvelusetelien tarjoamista pitää laajentaa ja niiden hinta laitettava oikealle tasolle, niin että ihmisen oma maksuosuus ei jää kohtuuttomaksi. Myös julkinen tuotanto pitää laittaa palvelusetelin alle. Setelin arvonmäärityksessä ja prosessissa pitää olla mukana myös luottamushenkilöitä. Nykyisin pitkälle viranhaltijat määrittävät asiat.
- Julkisen ja yksityisen tuotannon kustannukset pitää pystyä laskemaan samalla tavalla ja näin saadaan tietoon todelliset kustannukset ja voidaan tehdä taloudellisesti järkeviä päätöksiä.
- Järjestäjä ja tuottaja on ehdottomasti erotettava. Nykyisin ovat lähes poikkeuksetta yhdessä ja esityksessä myös näin. Tämä johtanut siihen, että julkisen toimijan ei tarvitse mieltä oman tuotannon hintarakennetta ja laatua.
- Pitäisi muuttaa linjaa niin, että Suomessa olisi aidosti monituottajamalli. Tuottajina olisivat julkinen, yksityinen ja kolmas sektori. Yrittäjät eivät missään nimessä aja pelkkää yritysten

toimintaan perustuvaa mallia, joka johtaisi USAn kaltaiseen syrjivään ja epäoikeudenmukaiseen malliin. Lakiesityksessä mennään kuitenkin kohti julkista monopolia ja se on aina huono, olipa kyseessä yksityinen tai julkinen monopoli.

- Pienten ja keski suurten sote yritysten vaikutus kuntatalouteen on merkittävä ja vaikuttaa sitä kautta voimakkaasti kuntien elinvoimaan. Tämän lain läpimennessä kuntien verotulot tippuvat ja sotekustannusten kattaminen tulee entistä hankalammaksi, varsinkin kun kustannuksia ei päästä vertailemaan
- Julkisen toimijan työntekijöiden toiminnan kieltäminen yksityisissä yrityksissä ostopalveluna vaikeuttaa pienten ja keski suurten yritysten toimintaa varsinkin jos samanaikaisesti niitä veloitetaan antamaan ko palvelua. Jos esim erikoislääkärin työpanosta tarvitaan 1 pv/kk ei pienellä yrityksellä ole mahdollisuutta palkata, eikä lääkärillä ole mielekästä haalia pienistä toimijoista elantoaan. Julkisen puolen työntekijöiden toiminnan sallimista yksityisesti, vapaa-ajallaan ei pidä rajoittaa.
- Kustannusten korvausten rajaaminen 150€/asukas on erittäin syrjivä ja huono Pohjois-Karjalan kannalta. Lisäksi siirtymäaika aivan liian pitkä. Siunsote tuottaa palvelut halvimmalla koko Suomessa ja nyt tehty tarvevakiointi osoittaa kustannusten olevan paljon suuremmat kuin tuo 150€. Tällä esityksellä saadaan etelän ja lännen väkirikkaat maakunnat pidettyä tyytyväisinä.
- Etelä-Savo pitää ehdottomasti pitää yhtenäisenä maakuntana, jolloin asukasluku pysyy riittävällä tasolla palvelujen tuottamiseen. Jos Savonlinna kumppaneineen menee Pohjois-Savoon jää Etelä-Savo niin pieneksi, ettei mahdollisuuksia toiminnalle ole. Siitä seuraa Mikkelissä keskustelu, jossa mietitään, mihin yliopistosairaalan ervaan kuulutaan. Suunta on todennäköisesti HUS. Ja siitä taas seuraa, että KYS erva pienenee merkittävästi ja sen toiminta rampautuu. Pohjois-Karjalan liittäminen Pohjois-Savon soteen tulisi nopeasti keskusteluun ja samoin Tikkamäen asema päivystävänä sairaalana Pohjois-Karjalassa. Harkintaan tulee myös lääkärikoulutuksen jatkuminen Kuopiossa.
- tehtyjä sopimuksia ei voi mitätöidä jälkikäteen, se on vastoin kaikkea länsimaista lainsäädäntöä. Meri-Lapin ulkoistushan tässä halutaan purkaa. Seurauksena voi kuitenkin olla halu maakunnissa myös muiden voimassa olevien sopimusten purkamiseen
- Laadukas esh, kattava terveyskeskusverkosto ja toimiva sosiaalihuolto ovat ne asiat, joiden mukana sote seisoo tai kaatuu. Nämä pitäisi olla selkeästi pääosin julkisen tuotannon varassa jatkossakin. Mutta esim vanhusten palveluasuminen ja tehostettu palveluasuminen voisi olla täysin kilpailutettua jolloin julkinen ja yksityinen tuottaja olisivat samassa asemassa. Lainsäädännöllä pitäisi taata laatu ei tuottaja. Nyt ehdotettu maakunnan mahdollisuudeksi harjoittaa vähämerkityksellistä toimintaa, tämä ei saa johtaa siihen, että esimerkiksi maakunnan/julkisen toimijan omistuksessa oleva yhtiö ryhtyy toimimaan kilpailuilla markkinoilla.
- Muutettavaa olisi todella paljon ja mielestämme koko lakiesitystä ei pitäisi viedä eteenpäin.

Keskustelisimme mielellämme asiasta lisää !

Ystävällisesti

Hannu Urjanheimo, hallituksen pj, Kuntoutumis- ja päiväkeskus ilona Oy, hannu@ilonakoti.fi, p. 050 588 6141

Päivi Tikka, toimitusjohtaja, Kuntoutumis- ja päiväkeskusilona Oy, paivi@ilonakoti.fi, p. 050 588 6142

